

Ocena Mazovih ročnih računal.*

Pozivajoč se na članek g. A. Osterca v zadnji številki »Učit. Tov.« si usojamo objaviti v obrambo Mazove računalke nekatere ocene strokovnjakov, ki so računalo temeljito proučili in praktično preizkusili:

Ocena strokovnjakov:

V zadnjem desetletju skušamo ves pouk, posebno pa pouk začetnikov poenostaviti, prilagoditi otrokovi duši, hočemo igrave uvesti malčke v šolo in resno delo brez psihičnih pretresljajev, delamo jim most med domačo in šolsko sobo. Opažamo že precejšen napredek, ker smo prilagodili metodiko otrokovi psihi. Tako imamo pri nas za začetni pouk v čitanju posebne ročne stavnice, po katerih se nauče učenci z lahkoto čitati.

Za računanje pa pri nas še nismo imeli primernih ročnih računal. Mazovo računalno je izum, ki izborno služi učencem 1. in 2. šolskega leta pri računstvu v prištevanju, odštevanju in množenju v obsegu do 100.

To računalno je priročno, enostavno, pa dovolj trpežno, vsekakor praktičnejše nego sedanje Fromove stavnice za čitanje.

Ker smo uvedli tudi v naše šole princip samodelavnosti, bomo ustregli vsem, ki se zavzemajo za takozvano delovno šolo, ako uvedemo tudi v naše šole to učilo.

Ako bi imel vsak učenec (ali vsaj dva po eno) tako računalno, bi sleherni učitelj vedel, kako izračunal račun istočasno z onim, ki bi računal pri šolskem računalu. Vsak račun bi tvoril nazorno in vsi bi bili primorani delati istočasno.

Tako bi odložili nalogo samodelavnosti. To računalno ima še eno prednost pred vsemi dosedanjimi, namreč to, da pokaže otroku pravičen rezultat, ki ga mora dobiti pri ponazoritvi računa, zato izborno služi pri domači vaji in izdelovanju domačih nalog.

Zaradi praktičnosti in velike udobnosti, ki jo nudi Mazovo računalno, bi bilo vsekakor želeli, da bi ga uvedli tudi v naše osnovne šole, kakor so ga uvedle že vse države, ki korakajo na čelu praktične reforme osnovnošolskega pouka. (Francija, Nemčija, Belgija i. dr.)

Z uvedbo Mazovega priročnega računalna bi stopili zopet za korak dalje v reformi naše osnovne šole k delovni šoli.

V Ljubljani, 25. septembra 1928.

A. Lenarčič I. r.,
prof. na m. učiteljskišču.

Iskušao sam Mazovo računalno, te bi ga mogao kolegama-u 1. i 2. razr. osnovne škole toplo preporučiti. Ovaj mali format je vrlo zgodan za djecu kod obuke kod kuće, samo da mu je cijena manja, da bi ga i najsiromašnije djetje nabaviti moglo.

Za obuku u školi moralo bi biti barem 1 m² veliko.

U Varaždinu, 5. oktobra 1928.

Josip Slehta I. r.,
n. učitelj.

Ovo računalno može, da služi kao priručnik škol. mladeži. Na posve jednostavan način, a što je najvažnije, nazorni način može se učeniku prikazati sve četiri vrsti računa u krugu brojeva 100. Djetje s ovim pomagalom postane aktivno, a sama obuka u računstvu, koja je inače suhoparna postane zabavna tako, da učenik igrajući nauči ono, što bi inače teško mukom postigao. Ovo računalno može se preporučiti ne samo roditeljima djece, već i osnovnim školama za nabavu.

Ujedno bi preporučio, da se isto računalno poveći u omerju 1:10 a tako i table br. 3 i 2, da se umoze tako, da se umogne računati preko desetice. Ovakvo povećano računalno istisnulo bi iz škola — Rusko računalno — koje je preživjelo svoj vijek.

Čakovec, 7. oktobra 1927.

Gudelj s. r.,
školski razr.

Glej današnji oglas Mazovih računal.

Učiteljski pravnik.

—Š Vprašanje in odgovor. Prosim za nasvet v sledeči zadevi: Overovljenih imam z 31. oktobrom 1928 32 službenih let. Oddal sem prošnjo za 15% povišek osnovne plače. Ker živim v težkih gmotnih razmerah, bi takoj prosil za penzijo, če se mi prizna 15% povišek na osnovno plačo. V vojni sem služil od 26. avgusta 1914 do 15. novembra 1918, kot dobrovoljec pri koroški ofenzivi od 5. maja 1919 do 31. julija 1919. Kaj naj ukrenem, da se mi vštejejo službena leta v vojni dvo-kratno! — Na Vaše pismo Vam sporočamo sledeče: Po čl. 31. urad. zakona Vam pripada 15% povišek že z dnevom, ko ste nastopili 31. službeno leto, t. j. že od 1. novembra 1926, če ste dovršili dne 31. oktobra 1926 — 30 let službe. (Glej v Roč. kat. tabelo — A. Plače in poglavje »Prejemki«). V smislu čl. 31. ur. zakona in fin. zakonov pripada 15% povišek v pokojnino le onim uslužbencem, ki imajo 35 službenih let (efektivnih). Ker imate pa le 32 let efekt. službe, Vam na pripada 15% povišek v pokojnino, pač na 100% plače in le 95% draginjske doklade. Vojna leta (pri Vas 1914.—1919. = 6 let) se štejejo dvojno le za odmero procenta pokojnine, a ne za % drag. doklade. Za vštetej vojnih let dvo-kratno, si morate izposlovati uverenje o vojaškem in vojnem službovanju pri svojem pristojnem vojnem okrogu, na podlagi katerega se Vam vštejejo ob priliki odmere pokojnine avtomatično vojna leta dvojno. Če

želite iti sedaj v pokoj, morate zaprositi za upokožitev na podlagi komisijonelega zdravniškega izpričevala, ker nimate 35 efekt. let službe, ki jo predpisujejo fin. zakoni in čl. 139., 140. in 141. urad. zakona za dosego polne pokojnine.

—Š Draginjske doklade aktivnih uslužbencev in upokojenev — pripadnost po kraju službenega mesta odnosno bivališča. Ministrstvo financ. generalna direkcija državnega računovodstva, je priobčila pod D. R. br. 126.297/28, od 6. oktobra 1928 razpis sledeče vsebine: Po odredbi čl. 2. odloka ministrskega sveta D. R. br. 42.700 od 17. aprila 1924 o draginjskih dokladah aktivnih uslužbencev in čl. 2. odloka ministrskega sveta D. R. br. 107.201 od 8. oktobra 1924 o draginjskih dokladah upokojenev se dele mesta službovanja odnosno stanovanja z ozirom na osebne draginjske doklade na tri krajevne drag. razrede. Ker v navedenih uredbah ni točno določeno, kaj se naj razume pod mestom službovanja odnosno stanovanja in ker se je vsled tega v praksi pojavilo različno uporabljanje prej omenjenih odredb, smatra ministrstvo za potrebno, da izda radi pravilne in enake uporabe teh odredb sledeče tolmachenje: Pod »Krajem stalnega službovanja se mora razumeti v Srbiji in Crni gori katastralno občino, v kateri je uslužbenčev urad odnosno stanovanje upokojenca, a v ostalih pokrajinskih teritorijih mesta, odnosno vasi ali naselbine, kjer se nahaja uslužbenčev urad ali stanovanje upokojenca. Radi tega imajo na Hrvaškem, v Slavoniji, Medjmurju, Sloveniji, Dalmaciji, Bosni, Hercegovini in Vojvodini pravico do osebne draginjske doklade v višini II. krajevnega razr. samo oni uslužbenčevci odnosno upokojenec, ki službujejo odnosno stanujejo na teritoriju kr. avtonomnih mest, mest II. razreda in v ostalih strnjanih krajih, v katerih je sedež sreskih oblasti. Vsi ostali uslužbenčevci odnosno upokojenec, ki službujejo (stanujejo) na teritoriju kraja, kjer se ne nahaja sedež sreskih oblasti in v krajih, ki niso mesta, imajo pravico na osebno draginjske doklade III. mestnega draginjskega razreda, brez ozira na to, da li so nekateri od teh krajev, po politični razdelitvi mesta sestavni deli mesta ali občin, v katerih je sedež sreskih oblasti, a so od njih v več primerih precej oddaljeni, celo po več kilometrov.

—Š Učiteljska stanovanja v šolskih poslopih. Oblastni šolski odbor v Ljubljani je izdal sledečo okrožnico, tičejo se učiteljskih stanovanj: Da ne bi krajevni šolski odbori zahtevali od učiteljstva, ki nima po zakonu pravice do naturalnega stanovanja, a vendar stanuje v šolskih poslopih, pretiranih najemnin, priporoča oblastni šolski odbor, da ostanejo krajevni šolski odbori pri dosedanjih pogodbeno določenih najemninah; te najemnine, ki so se doslej odtegovalne učiteljstvu v prid državni blagajni, se bodo poslej stekale v šolsko blagajno krajevnih šolskih odborov. — To stališče naj zavzemajo krajevni šolski odbori v pogledu na to, ker interes šole in krajevne občine zahteva, da je učiteljstvo zadovoljno in z veseljem opravlja svoje težko zvanje.

—Š Odločba o razvrstitvi učiteljic na ženskih strokovnih šolah in učiteljic ženskih ročnih del na meščanskih in osnovnih šolah. S členom 1. uredbе o razvrstitvi in porazdelitvi civilnih uradnikov in ostalih državnih uslužbencev — oddelek ministrstva za prosveto — niso razvrščene učiteljice na ženskih strokovnih šolah in učiteljice ženskih ročnih del na meščanskih in osnovnih šolah. Zaradi tega odločam na podstavi člena 4. uredbе o razvrstitvi in porazdelitvi civilnih uradnikov in ostalih državnih uslužbencev; Učiteljice na ženskih strokovnih šolah in učiteljice ženskih ročnih del na meščanskih in osnovnih šolah se razvrščajo po skupinah III. kategorije po nastopnem redu: v 1. skupino: s 15 leti državne službe; v 2. skupino: z 10 leti državne službe; v 3. skupino: s 5 leti državne službe; v 4. skupino: vse one, ki vstopijo prvič v državno službo, z dostavkom, da smejo priti na položaj učiteljic ženskih strokovnih šol kakor tudi učiteljic ženskih ročnih del na meščanskih in osnovnih šolah one osebe, ki imajo izobrazbo, določeno v drugem odstavku člena 11. uredbе o razvrstitvi in porazdelitvi civilnih uradnikov in ostalih državnih uslužbencev. — V Beogradu, dne 18. maja 1928; S. N. br. 42.895. — Minister za prosveto: M. Grol s. r.

za šolsko leto 1928/29 je izšel in stane 16 Din. Naročila sprejema Učiteljska tiskarna v Ljubljani, Frančiškanska 6

Pletenine vseh vrst, jager perilo, volnene nogavice, rokavice, dežnike, čepice, damske torbice, srajce, kravate i. t. d. kupite po najugodnejši ceni pri ŠTERK nasl.

Miloš Karničnik
Ljubljana, Stari trg št. 18

„Srečna sem“

pravi razumna Mica. „Moje življenje je neskaljena sreča. Pranje je najtežje delo v hiši, toda jaz se s tem ne mučim, ker mesto mene RADION pere sam.“

Varuje perilo!

Iz Zveze državnih nameščencev za Slovenijo.

Vesti iz Beograda.

Plenarna seja »Upravnega odbora Glavnega Saveza državnih činovnika i službenika v Beogradu«, ki se je vršila dne 2. in 3. novembra t. l. v posvetovalnici Nabavljajčke zadruge v Beogradu, so se udeležili predstavniki vseh velenjanih pokrajinskih »Zvez« in »Strokovnih Udruženj«.

Zveze državnih nameščencev za Slovenijo sta zastopala njen načelnik g. Paternoster in odbornik g. dr. Ferjančič.

Dnevni red je obsegal: 1. Poročilo gl. tajnika o delovanju Saveza v času od zadnje skupščine, ki se je vršila v juniju t. l. v Sarajevu, pa do danes; 2. poročilo gl. tajnika in predstavnikov pokrajinskih in strokovnih udruženj o stanju organizacije; 3. poročilo predsednika Gl. Saveza o poteku fevizije uradniškega zakona in razvrstitvene uredbе; 4. poročilo predsednika Gl. Saveza o obdavi čenju državnih uslužbencev po novem davčnem zakonu; 5. poročilo gl. blagajnika; 6. poročilo gl. tajnika o odnosjih z inozemskimi organizacijami; 7. eventualnosti.

Po pozdravnem nagovoru saveznega predsednika g. dr. Mike Jovanovića je poročal gl. tajnik g. dr. Gjorgjević o delovanju Gl. Saveza v označenem razdobju ter pripoznal, da se v tem kratkem času to ni moglo posebno razviti, že zaradi rednih odmorov in pa daljše odsotnosti njega samega v inozemstvu. Vendar se pa more namesti tudi za to kratko dobo kot pozitiven uspeh delovanja Gl. Saveza predstoječa rešitev dveh za vse državne uslužbence zelo važnih vprašanj, in sicer: 1. Izplačilo razlik med starimi in novimi prejemki za čas od 1. X. 1923 do 31. IV. 1924 in 2. Ureditev potnih stroškov. »Razlike« se bodo izplačale iz monopolskega posojila, kar se bo odredilo s posebnim zakonom, ki se predloži skupščini v najkrajšem času, dočim je uredba o novih potnih ministrski svet že sprejel. — Potne dnevnice se bodo podvojile, dočim se uvede za selitvene stroške posebna pavšalna lestvica.

K tej točki se je oglašil prof. Katunarić (Split) ter vprašal predsedstvo, zakaj se Gl. Savez ni zglasil tedaj, ko je šlo za eventualno sestavo uradniške vlade?

Na to vprašanje je pojasnil gl. tajnik, da se Savez pri obstoječih organizacijskih razmerah ni smatal kot tako važen faktor, da bi se mogel povzpeti do takega diktata. Danes niti sam ni prepričan, če še obstojimo kot polna organizacija ali ne, to pa v očigled brezpriznosti, ki vlada v nekaterih pokrajinskih Zvezah.

Tem izjavam se je pridružil tudi gosp. Čuković, predsednik pokrajinske Zveze v

Sarajevu, ter pripomnil, da pri tej priliki sploh ni bilo takih momentov, da bi bil mogel Gl. Savez poseči v akcijo.

G. dr. Ferjančič (Slovenija) je koncem te debate povdarjal potrebo poglobitve organizacije in naglašal, da je le iz tega stališča presojati vso poslednjo korespondenco Zveze za Slovenijo z Glavnim Savezom.

Na to je prešel gl. tajnik dr. Gjorgjević k poročilu o organizacijskih razmerah v Gl. Savezu, ki niso povsem zadovoljive, ker se znatno število pokrajinskih in strokovnih organizacij ne zaveda svojih dolžnosti napram Gl. Savezu. Vsled tega si Savez do danes še ni mogel ustanoviti niti lastne pisarne.

Temu poročilu so sledila poročila predstavnikov pokrajinskih in strokovnih organizacij o razvoju in stanju njihovih organizacij.

Govorili so Bratanić (Zagreb), Čuković (Sarajevu), Paternoster (Ljubljana), Katunović (Split), Šobajić (Skoplje) in Kostić (Učiteljsko udruženje). Načelnik Zveze državnih nameščencev za Slovenijo, g. Paternoster, je pomenil pri tej priliki o protidraginjskem shodu, ki ga je priredila Zveza v Ljubljani in omenil tudi ustanovitev lastne zvezine pisarne. Njegovo poročilo je bilo z odobravanjem vzeto na znanje.

K točki 3. dnevnega reda je poročal predsednik g. dr. Mika Jovanović o novem načrtu uradniškega zakona in razvrstitvene uredbе ki sta dovršena. Posamezni podatki se krijejo z onimi, ki jih je »Naš Glas« objavil v št. 26. pod »Poslednje novice iz Beograda«.

Pokrajinskim organizacijam bo v pravem momentu dana možnost, da izjavijo o tem načrtu svoje mišljenje.

K točki 4. dnevnega reda je izvajal predsednik g. dr. Mika Jovanović, da sta tako finančni efekt davka na službene prejemke kakor tudi primerjava s poprejšnjim obdavčenjem (dohodarina in invalidski davek) jasno dokazala, da smo državni nameščenci previsoko obdavčeni. — Predlaga, da »Gl. Savez« zaprosi pri ministrstvu financ, da se vnese v novi finančni zakon za davek od službenih prejemkov nova primerno znižana lestvica. — Predlog je bil soglasno sprejet.

Predsednik zagrebske »Udruge«, g. Bratanić, omenja k tej točki tudi odtegljaje za »Nabavljajčko Zadrugo«, ki so po njegovem mnenju nezakoniti, ter zahteva tudi tu od pomoč potom Gl. Saveza. — Podpredsednik Gl. Saveza Tomo Jovanović polemizira glede tega vprašanja z Bratanićem in razlaga v daljšem govoru koristi samopomoči za državne nameščence, ki jim tvorijo podlago baš ti odtegljaji.

Na vprašanje načelnika »Zveze za Slovenijo«, Paternostra, je li istina, da nekatera oblastva v Beogradu niso pristala na odtegljaje v korist »Nabavljajčke Zadruge«, je po-